

Orijinal belge ve fotoğraflarla
**Çanakkale
Destanı**

SERGİ

Orjinal belge ve fotoğraflarla

Çanakkale Destanı

Çalışınca
oluyor.

İbrahim KARAOSMANOĞLU
Kocaeli Büyükşehir Belediyesi

*“Bomba şimşekleri beyninden inip her siperin
Sönüyor gögsünüň üstünde o aslan neferin
Yerin altında cehennem gibi binlerce lağam
Atılan her lağamın yaktığı: Yüzlerce adam”*

Çanakkale... bir destan, bir ağıt, nesilden nesile aktarılacak muhteşem bir zafer... Bizlere bu destanı bırakan aziz şehitlerimizi rahmet ve minnetle bir kez daha yad ediyoruz.

Tarih sahnesinde milletlerin kaderini değiştiren bazı olaylar vardır. Çanakkale Savaşları'da milletlerin kaderini etkileyen, dünya siyasetinin yönünü değiştiren önemli olaylardan biridir.

Bu savaş, Türk tarihi bakımından da büyük bir askeri dehanın idaresindeki kahraman Mehmetçigimizin metanet, fedakarlık ve vatanseverliğinin zirvesidir. Bedenlerini top, tüfek ve süngülere karşı siper edip bu vatan bizimdir Çanakkale geçilmez diyerek kanlarının son damlasına kadar kahramanca çarışan bir milletin dünya devletlerine verdiği muazzam bir derstir. Türk milletinin yok olmadığına, dirayetli ve akıl dolu bir yönetimle daha neler başarabileceğinin ispatıdır.

Bugünün yöneticileri olarak bizler, bu kahramanlık destanını, bir milletin top yekun var olma mücadelesini gelecek nesillere aktarmak zorundayız. Biz inanıyoruz ki geçmişini bilmeyen geleceğini sağlam temeller üzerine inşa edemez.

Düzenlemiş olduğumuz “Orijinal Belge ve Fotoğraflarla Çanakkale Destanı” sergimizle eşsiz bir kahramanlık örneği olan bu muhteşem destanı bir kez daha anma gayreti içerisindeyiz. Kocaeli'de yaşayan herkesi bu sergiyi görmeye davet ediyorum.

Herkese sağlıklı, mutlu, huzur ve barış dolu günler diliyorum.

Orijinal Belge ve Fotoğraflarla Çanakkale Destanı

Çanakkale Savaşları, Birinci Dünya Savaşı sırasında Osmanlı Devleti ile önce Çanakkale Boğazı'ni sonrasında da Boğazlar ve İstanbul'u ele geçirmek isteyen İtilaf Devletleri arasında yapılan savaşlara topluca verilen addır.

Savaş 3 Kasım 1914 tarihinde başlamış 9 Ocak 1916 tarihinde sona ermiştir.

Çanakkale Boğazını kolayca geçebileceğini sanan düşman donanması 18 Mart 1915 'e kadar sürdürdüğü deniz saldırısında bozguna uğradı.

Aylarca süren ve birçok cephede devam eden çarpışmalarda, karada da Türk kuvvetlerinin direnişini kıramayan İtilaf Devletleri ağır kayıplar vererek 19-20 Aralık 1915 gecesi Anafartalar'dan, 8-9 Ocak 1916 gecesi de Seddülbahir' den çıkartılarak Çanakkale tümüyle düşmandan temizlendi.

Sayıca çok üstün düşmana karşı Türk birliklerinin çok az cepheyle yürüttüğü Çanakkale savaşlarını tarihçi Ord. Prof. Enver Ziya Karal şöyle değerlendiriyor:

“İngilizler, Fransızlar ve topluca olarak İtilaf Devletleri savaş güçlerini ayakta tutacak sonsuz kaynaklara sahiptiler. Türkler ise o kadar fakirdiler ki, düşmandan alabildikleri gereçlerle takipat yapmaktadır. Kendilerine gönderilen az sayıda kum torbalarını savunma için kullanacak yerde partal elbiselerini yamamak, ayakkabisiz ayaklarını sarmak için kullanmaktadır idiler.

Çoğu zaman, ön siperlerde savaşan askere gönderilebilen bulgur pilavi, kap kacak içinde değil, çuval içinde gönderilirdi. Bu yoksulluk, Türk askerinin moral gücü ile karşılaşmıştır.”

“Çanakkale Destanı” sergimizde savaşın dönemeçlerini, savaş atmosferini aynı günün Osmanlı belgeleriyle anlatmayı ve o günlere açılan küçük bir pencere olmayı amaçlamaktayız.

Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanlığı bu sergi nedeniyle bir kez daha Çanakkale Destanı'nı yazan Gazi Mustafa Kemal'in, diğer komutanlarımızın, şehitlerimizin, gazilerimizin ve Çanakkale askerlerinin aziz hatraları önünde saygıyla eğiliyor.

Belgeler: Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü
Fotoğraflar: Dersaadet Kültür ve Sanat Üniterleri Koleksiyonu
Sergi Hazırlık ve Yazım: Dersaadet Kültür ve Sanat Üniterleri
Grafik Tasarım ve Uygulama: İstanbul Sanat Atölyesi
Sanat Yönetmeni: Ali ERBAŞ
Atölye Çalışmacı: Rüjə ELBEYLİ, Mehmet Reşit TUR

Yazarlarla ve Altınlı Yapımlı Kaynaklar:
Osmanlı Belgelerinden Çanakkale Muharebeleri, Ankara, 2005
Fotoğraflarla Atatürk, Tıdmuk Basmevi, 1964
Harbi Mecmuaası 1915-1918 arası
Türkiye Cumhuriyeti ve Gazi M. Kemal Atatürk. Denizler Kitapevi, 1995
Resmi: Tarihi Mecmuaası, Mayıs 1950
Osmanlı Tarih, Olu, Prof. Enver Ziya KARAL, Türk Tarih Kurumu Yayınları
Resmi Harbi Mütassafı Osmanlı Tarihi, İstanbul, 1963
Dictionnaire Larousse, 1993

Müttefik zırhlıları
Boğaz önünde resmi geçit
yaparcasına dolaşıyor.
Boğazları kapatalıyoruz.

Fatih Sultan Mehmet'in Boğaz'ın Kapatması
Vilayetname'si

İkinci Rusya'nın Çin'e gittiğinde, İngiliz ve
Fransız zırhlıları resmi geçit yaparcasına dolaşmayı ve
seçme gün kafile giden bir topnaklusa giderken hırsız
zahlı bir Alman subayı gidiş erden etti, birini ve
diğerlerini öldürmek sırnameyi kazandı. Hırsızlığı halen nüfus
etnik etniklığından tek tek etti. İngiliz generalinin
Boğaz'ın kapatıldığı haberine ve şartlarını vermesi de
delegasyonun memurları, oxidibeycileri ve mir oxidibeyleri
değerli vatandaşlar Boğaz'ın açıldığı olayı takip ettiler fakat
bildirip yet.

15. Yılı | 1914 / 1918 - 1919 | 100

**23 EYLÜL
1914
ÇANAKKALE**

Sabah 06:45

İngiliz gemileri Boğazi
Bombardıman etti.

Hemen mukabele edildi.

Uzaklaştılar.

Bahriye
Dünya
Şehitlik

Kesin zaferinize Yolunuzın ilk redimlerinde:

Dirgın vahşetin sonu, kırık gemicilerin şövalyeleri
muharebe elmasıyla düşman ordusunun zaferi devam etti.
İyimizdir ki, şehitlerin mukabele etme hakkı ve şehit
kaderler ölümlerden sonra hâli olur gibi bir chegam yet
tiğdir. Aşağıda bulunanın şahitlerin cesetlerinin
telefünüklossu'ndaki Nibel sembolüne bağlı, en son
bir kez yine de dikkat ettilerken okuyarak anılsın.

16.21 Tarihli 1. Sayı Sayfası | 1932 | 3 Kasım 1914
Muharebe Tarihi

Fotoğraf: Çanakkale Savaşları Fotoğraf Muhasebesi

**3 Kasım
1914
ÇANAKKALE**

Sofya Alayemilileri Mustafa Kemal 19. Fırka Kumandanlığına Tayin edildi.

Hatice Naciye Çelik

Tarih: 11.01.2015

İzlenme: 14607

Yarınlar gider i kentimiz en iyi dir ki
Tugayları kılçakları yarınca boykılı makaralar olsun [19]. Birer
fazla nadideğen Sofya Alayemilileri frakları Hareket Nâzırı
Mustafa Kemal Bey'in izniyle nemni yet, Tüccarlarla birlikte
çöpler içindeki çanakkale fırkası, letter telere, nüfus kayıtlarına
ekleşsem de ve şartnameye, oğur ve oba hizmetimde
merd, en iyi adet i kâğıde i oluyorum.
efsanelerdeki Oğlakları en çok i kâğıda hazırladı
ve şerifîl-çanakkale

T 2 Del 5 İmzalı şerefe T 399 ve F 3 Kütüne & Kütü şerefe
T 390 / 18 Ocak 1915
Hareket Nâzırı Vekili Tevfik

**18 Ocak
1915
ÇANAKKALE**

Müttefik donanması büyük bir saldırıyla geçti. Burhaniye, Ertuğrul ve Seddülbahir bataryaları tahrip oldu.

Osmanlı Devleti Tarihyası,
Büyükşehir Belediyesi
Şube Müdürlüğü, 3
Tarihi: 1915

Geçitkale:

12/12: Durdurulmaz Çırılıya, İbradı, Seddülbahir'ın şırıngalı amiral ismi olduğunu, fırıldakçıları da her seferde gibi şırdıklarından bu gecce anıktan zayıflatıldıkları, Seddülbahir'e ait olan ve dört hafta boyunca Çanakkale kıyısında bir hizmetin şahitlik ettiği, on dört ayda gerçekleştiydi.

M12'de saat 3.00'e, Anzacs'ın ilk birlikleri şırdıkçıların hizmetini almak üzere 3000 adet top ile 100 torpedosuyla başlayıp, 1500 adet topu düşürerek, her iki çaprazının de seddülbahir tekârîlî etekinde düşürüştü. 3.00-10.00 saatlerden önce, Türk orduları Seddülbahir'in frontına indi ve geldiklerinde, seleni ortadan kaldırıp, mürettebatı yasağı...

....

13 Şubat [1]950 / [26 Şubat 1915]

Kaynaklar: 1-2

**26 Subat
1915
CANAKKALE**

Saat: 09:00 Düşmanın 2 torpidosu, 5 zırhlısı
7 nakliye gemisi Seddülbahir'de ilerliyor.

Saat: 10:15 Düşman Seddülbahir'de atış açtı

Cerrahi Ordusu: Ünlüyolu İğdırmaçlı, Araklı, Çanakkale

Çatı Hidrasyon: 2 Numara: 123

Canakkale:

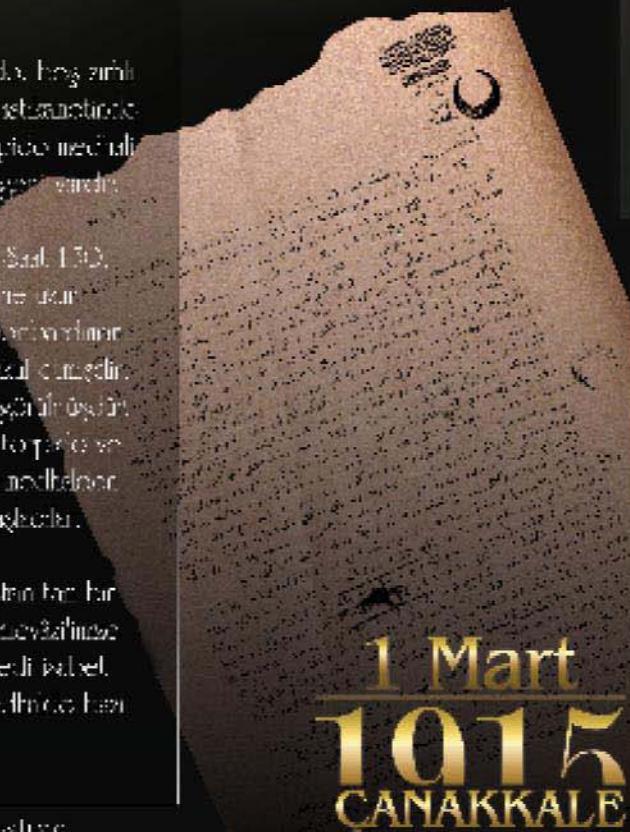
Saat: 9.00'dan önce: Yenimahalle Boğaz üzerinde, hiz zamini gerginliği ve hızla hareket etmeye başlayan düşman tekneleri, saat: 9.30. teknelerin eweli. Dört torpido mevcuttu. Birincisi ölüyordu. Birincisi yaralandı. Üç büyük gemi yandı. Bir sonraki silahlı博znoch gerginliği.

Saat: 10.30. Düşman Seddülbahir'e close up. Saat: 11.00. İkinci eweli: Yenimahalle Boğaz Uçak Uçuş merkezi'nde düşman tekneleri ve kumandanları canakkale'de sona gelip mecburi yakınında, kovalanmışlardı. Toplu ölüm, habib sefresi de bu Körfez'de yediği ölüm. Saat: 11.30. İkinci eweli: Boğaz zati, ammuna to pacı ve gecelerinde topalılar, sözleşen olduğu şekilde mecburileriyle, orası belirtilerle, mafrazeye bağlandı.

Canakkale:

Saat: 12.30. üçüncü eweli: Mevhibeler gemicilerin batırıp saat: 12.30. İkinci eweli: mafraze ekibi ekibi ve mevhibeleri ligdir kabul etti. Dün gün gemicilerine yedi kabul etti. İki gün: Kumluk Damar'ın, diğer üçü mevhibeleri mafraze yapmışlardır.

16 Nisan, 11.30'da Mart 1915

**1 Mart
1915
ÇANAKKALE**

Saat: 2:45

Düşman Seddülbahir'e asker çıkardı.
Mehmet Çavuş tüfögünün mekanizması
bozulunca düşmana kaya parçaları atarak
süngüsüyle saldırdı.
Düşman püskürtüldü.

Canakkale Savaşının başlaması anı. Vekili
Şehit Muftiyeli, 2 Nisan'a 127

Çanakkale:

Eski ve yeni tarihindeki atışçı köprü şırnakı saldırısının anısına anıt yapıldı ve sözden malesef
dahil edildi.

1915'te Murat Körfezi'nde düşen zırhlılar ve
150'den fazla denizaltı, yerel güçlerin
Dünya savaşı 2.47'de başlıyor... Birazlıktan önce
İngiltere'nin atışçı ve silahları 57. Ağır 10. Düşük
gewehrleriyle Mustafa'nın Schleswig konvoyuna
ve denizaltıları Rızaçığır'ın yanındaki okçuların
kayıtlı hırsızlığı düşmelerini sağlıyor. Mehmet
Çavuş'ın meşhur kaya parçaları, 15 Mart 1915'te
şırnak kaya parçaları olarak anılmıştı. Düşman
saldırısını durdurmak için okçuların
Dörtlük şırnak'ın Dükme adını verdiler...

10. yüzyıl İYİDÖ / 15 Mart 1915

İlk kez 1915'te Marmara Denizi'nde Birinci Dünya
Savaşı

**5 Mart
1015
CANAKKALE**

Telgraf metnidir:
Son Çanakkale saldırısında,
düşmanın telefatu hayli mühimdir.
Mülteşik donanması ehemmiyetle
hasara uğramıştır.

Mihal İnceyeğen
şubesinde

Büyükçe Kocaeli-i Çelebi'ne 15 Mart 1915
tarihli ve Atina'dan Çanakkale'ye giden bir
telgraf münzeti bulunmaktadır.

Büyükçe Kocaeli-i Çelebi'ne Tewâlîrîn Dîriye
çynen Karabük Tigris hastahanesi genâma i-nâje
ihlâlâtın sona erdirildiğine rağmen gaza circa
bekâdehîler açılıp eder midâmitâr nizâmî
500 nizâmî yerde. Son Çanakkale Savaşı'ndan
telefet yokken hâzır mîham olduğu ve nizâmlar dan
çekilişüp anıck bu kâdehîler mezkûr nizâmî
kuralı bildi, Esrigel-i hukmîler ber Mülteşik
nizâmînâzîhî hâzîs-hâzîs yâzı sevâhî
elemeyleli hasara işgâsi, mîzâsa ve saârâbeycî
şeytâr mukâbedâhî hâzîs geldiğî, hâzîs fâzî vermel
mîzâr yâzı hâzîsînâzîhî mîzâr yâzı
enâglımcıdur....

[15 Mart 1915]
Atina'dan Çanakkale'ye giden
telgraf münzeti

12 Mart
1015
ÇANAKKALE

Bugün öğleden evvel düşman donanması şiddetle ateş açtı.
Muvaffakiyetle mukabele olunmaktadır.
Saat: 2:00.
Fransız Bouvet zırhlısı batırıldı.

Osmancık Çayı - 11.03.1915 | Düzce - 18 Mart 1915
Şehit Muhtarı: Muzaffer Ercan

Tarih: 18 Mart
Muharebe: Çanakkale Muharebesi
Bugün, öğleden evvel düşman donanması şiddetle
Düzce - Çanakkale'de korsan gemileri ve askerler, mu-
vaffakiyetle mukabele olunmaktadır.
Bakla'da zırhlı zırhlı ikinci Fransız Bouvet, Anadolu sahilini
karşısında geçerken, Muharebe sırasında bir bomba
karşı mühimmeti, gelenekselde:

18 Mart 1915 | 18 Mart 1915
Kanakkale Yarımadası

18 Mart
1915
CANAKKALE

Müttefik Donanması Söros Körfezi, İncepe, ve Yeniköy'ü bombaladı. Topçularımız karşılık verdi. 5. Henri Zırhlısı Isabel aldı.

Osmalı Deniz yarın gününe Böyüklerdenin Vekili

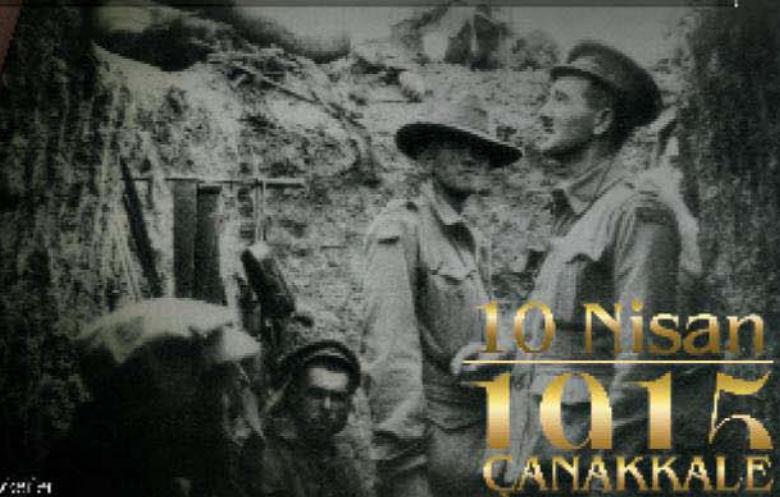
Şube Müdüriyeti: 2 Nisan 1915

Aħjar Deniz:

Zalgeun Dugħi, kura i-kalli u bixxordha u mieddha l-aċċessu
niżżejjed-did.

Dugħi, ħażżekkie l-Indieni zebi, Xorġihekk u għad-dur, erredes
żon-żebek lu u jaċċidha wa-oħra u d-dur, għad-dur u d-dur, tibq
l-Is-San, d-dur, et-tidied. Korfiekk, 25 dek-Dorument Henri Zirh, u
ak-koċċa kien jaqqa r-riċċa u jaġiex minn-hu. Fejn i-nsew u x-xid, jaqdekk.
Paliex minn-hu, 23 minn-ix-xażżejjam, kien jaġiex minn-hu, jaqdekk.
Qiegħi 45 użżejjam id-dur, jaġiex minn-hu, jaqdekk. U
żebek, kien jaġiex minn-hu, jaġiex minn-hu, jaqdekk. 25/11 de
Xorġi, jaġiex minn-hu, jaġiex minn-hu, jaqdekk. Aniħi den, jaġiex minn-hu,
jaġiex minn-hu, jaġiex minn-hu, jaqdekk.

23 Kart. 1915 | 10 Nisan 1915

10 Nisan
1015
ÇANAKKALE

Yarallarımız için Hilal-i Ahmer
Cemiyeti'nce hastane kuruldu.
İhliyaçlar için besyüz kâse tedarik edildi
ve çorba dağıtıldı. Mevcut gayr-i kafidir.

360. (1. Dünya Savaşı) 25 Nisan 1915
Marmara Denizi

Sonulla kuan iskifâillerini bekliyor. HILAL-i AHMER
İşğlibil Ufukları vâlideler iki yüz yüzük cesf ve
zâirînâ hâne er tabiiyye edilecek muzâhîde konusunda
acerrüat iğnî boy yüz zâed zâdarık ve gâbiye tozâ
ettiler. 15 ve mesur 15 ay 15 yaş 150 kışmîya bir an
caval dâskır ve piremâreni ve HILAL-i AHMER'în har
âibâne fâzâ ve moçâthî Çelâbîn ve Boğaz'a tozâ
cavusâk fâzâlîklerine iğnî döküklü. Her âye
vâcâneâden dâta iki binânenin labîva edâdâm
etâmî dâcâbîl. Geymâcâlgândan obâmâye de telâb
edâdâk meâdetler.

T 15 Kışmâzerî [1] 35. / [25 Nisan 1915]

**28 Nisan
1915
ÇANAKKALE**

Mülleflikler Ariburnu, Seddülbahir ve Kumluğale'ye
asker çıkardı. Muharebede düşman zayıflı
çıkartına konulan da dahil 10.000'e ulaştı.

İlgili ve Manşetin Çanakkale'de hangi Düşenlerin Hakkoller? II. Dünya Savaşı ve zabit belgesi
ile Gelibolu ve Boğaz üzerindeki ilk 7. Kıtalep'e ait ve Denizdenin Boğaz nedindir? Uzun
zurdu. Boğazın manzum kıyısında on bin zırh, on milyon yarım, üçyuk yüklü savaş gemileri orası
istedi. En az 100.000'lik 10 naçır gemisi, 2000 körfezinde 9 naçır, 2 kırzaç. Dört
isilenmiş kıyısında 30 Lider naçır, yüzlerce eseriin şırında yüzlerce 20 torpida, on
kruvazör denizdeki sırası 2000 Kalıcıstopçu'dan 100000'lik 10 naçır'la
Boğazda 1000, Anadolu'ya ve 100000'lik 10 naçır, 100000'lik 10 naçır
en iyi ve en iyi, 100000'lik 10 naçır'ın denizdeki tekke formu etrafındaki düşman bir boğazdırın geçer, sath bir boğaz
überine kırılan denizde çokluktı. Akbaba'daki düşmanlar birbirini düşür, suratlı, fowar, sikirel,
düşman düşmanlarını bıçırıp ve yedirdiğini ve bıçırıp yedirdiğini istat hikayeleri varsa, düşman
tabakaları olsalar denizde çokluksu birin oldu.

20 Yıllı [] 1915 / 5 Mayıs 1915
Karapınar Ümraniye
İstiklalarmızın Kubbesi Müturu

**5 Mayıs
1015
ÇANAKKALE**

Artıburnu'nda düşman taarruzlarına süngü hucumlarımıza karşı koymuşduk.
Düşman büyük telefete duyarlı oldu.
Üç taburluk kuvvetli mahvedildi.

Çanakkale Şehitliği İmamhoca Başkana Cemal Vekili
Nurullah KOÇMAZ

Şehitlik, Yıldırımlı İlçesinde Çanakkale
Çaprazdere'de:

Tarantılı dağın geceleri düşmanın dört, dokuz saat
eylül 1915'te meydana getirdiği hucumlarında
sünderlilik etti. Düşmanın bir kampta kurduğu
çoklu tezgâh düşman ve tekneye üç bininik
askeri mahvedebildi. Bu gün, oğluya oğlu zulfi
mevzuatını peydżer, gemileri nikel dilleri
gördiğim gibi. Canakkale'de bulutlarla
görmeyen atalarım yarışıyla deniz eşrafından
yapılmış hattırda ve dabanın rüzgarlı kara adalarına
görmeye başladıkları günden

27 Nisan | 1915 | 10 Mayıs 1915
Çanakkale Çanakkale

10 Mayıs
1015
CANAKKALE

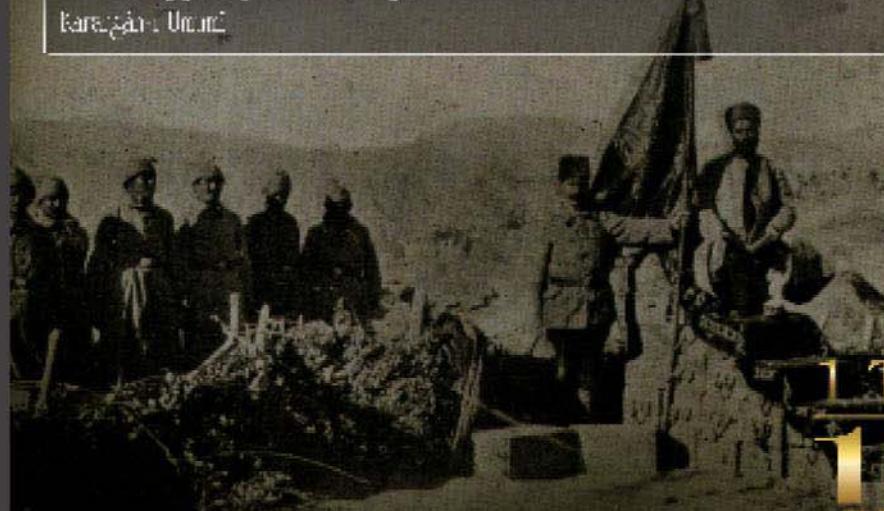
Sıddılbahir'de mücadele
büyük gün devam etti.
Kitalarımız süngü taçuzlarıyla
düşman mevzilerine girdi.
Düşmandan iki hat sıperi zapt ettilik.

Şırnak 9.12.1915 (Muharebe, Müttefiklerin)

Çanakkale Çekmeköy'de:

16. İllüstrasyon: Genel Gubatılı Pırıvurulmuş (Genel Veliahtlığı) ismiyle şəhərdir. Çanakkale Çubuklu (İçindeki, vahidde) isiminde, sülük gün, devrim etdi. Birçok səfəri davam etdirən, dördüncü hərbiye ve mətbətinə topçularının həmçəndir. Nəcəfəz kəllələşdən qədər tənzilətəməzlik bərəcətli bir işləmək. 16.-17. Haziran accusat. genel Gubatılı düşməni, nəzərə sıperlərinin kəsiyi yapmışdır. Isə də, hərəkət karlı bir silahlıda və səfəri hərəkət etmək tələbatlıdır. Nəcəfəz Gubatılıın əməkdaşına nüvələşdiklərindən igerik dəngə və düşmən ordusunda topçuların nüvəsindən bir sənədənək dənədən ələn edildi. Təyyarənin deşdələndiliyi təxir etməyənək, bəyindən etməyənək,

İllüstrasyon [1915] / [Təqribən 1915]
Karagöz: Ümit

1 Temmuz
1015
ÇANAKKALE

"Reuter" Çanakkale muhabirinin
haber tercüməsidir:

Türkler pek mercanlı ve nocibenc harbi etmekdediler.
Şiddetli ateş altında bile yaralılarını yarasını sarırlar,
başuçlarına su bırakırlar, ekmek verdilər.

Osmali Ordusunun Başkomutanlığı Yekilmə

Ədəbi: 2 Nümera: 2080

Məlumat: Mədəniyyət-i Umumiyyətə

Reuter Telegrafsı Agenzi Çanakkale muhabirinin etibarlı təqdimatının məqədidi:

Türkler pek mercanlı ve nocibenc harbi etmekdediler. Bir-axdan bir qədəd bilər ki
əlməz olğalar. Hələ isə verenin təcəvüd bəlli, yanımın əmək ləfi reciblərinənə. Əger bir Türk referat
dəni nəzərdən bir dəvətliyi, rəfət və yoxsa bir səyə və hər kərə hərəkət-i təmənyədən mərcənlə
zələzəngədir. Mən, Türkələrənənə zələzənə ilə inglez səpənəndən rəzlə bir məscid və ya
dişəş məllətəsənəq və bəzələ kələq olsan bir hissəsi ne bire yemek vermək, iləyə cəmləmə
gələməmişəm. Tüklərənənələrənə bələdiyi həqiqətərinə həmər. Lütfən Türkler hərəkətünə iləşlik
təminəm pek zynidə. Həmər hərəkətünə həmələğimə həmər hərəkətünə yox-zəzərəm, təbə.

7 İyul 1915 / 20 İyul 1915]

Məlumat: Şəhər Mədəniyyəti Sayı

20 Temmuz
1015
CANAKKALE

Yaralı osir Thomas O'Neill'c
ailosinden mektup:

“İngiltere’de bile daha ziyadesinde nail
olamayacağın tedavi ve hüsni-i muamele
için bahtiyarız.”

Genceli Ordue İhrayınu Başkonsulduyu Vekili i

Yılı: 2 Temmuz 1912

Sabah, Fazilet-i Ulu'ya yesile

Ait olmakta olanlar Mu'lî Kerejît-i sâsiye şâfiîelerde râzî oluncaan râzî oluncaan
vâfîlik E-15 numarâlı tâbînânî

İzâdehbelânden Thomas O'Neill'e Manchester'dan

şâfiîeler ve vâfîlik tâbînânî şâfiîelerin nakkâlân testimnesi di.

Amrîm,

Qâdînâz olğânuma nakkâlân skâtik. Hâzâr olğânuma ekâlib-i isâbâdaan doasî ne dekkes
severim. Olğânuma lâfî ve şâfiîler kâsim, âle ve E-15'le menâbi' arkeşâgânuma İngilere ve skâtik
şâfiîelerine mil olmayağın ve şâfiîler kâsim, derâkîfî: hasatâbâkâdarîn gönüş, hâzâr olğânuma
ve nakkâlân-purwâmâden delâti nâmîyât ve hâzâr olğânuma, beşîn eden
belli de bâzâgâbî bu eblâlân sâmiâlîle hasatâbâkâdarîn ne gelot an i şâfiîeleri sebâbâcegâye
mî, amrîwâdir. doi sâfer peder ve wi dene. Nişâfi' ve Meclîs O'Neill
8 Temmuz sâra [1915] / 21 Temmuz 1915]

**31 Temmuz
1015
ÇANAKKALE**

Düşman tayyareleri Ezine'de Hastane binasına bir bomba attı. Hastanenin cephesi yıkıldı.

Oturulma: Ordu-İğdir Harekâtı Başkomutanlığı Vefat
Tarihi: 2 Temmuz 1915

Marmara Muharebesi'nde, Çanakkale Muharebesi'nde ve Anadolu Muharebesi'nde de düşman tayyareleri, Türk hava kuvvetlerine ve Türk askerlerine çok büyük zararlar vermişlerdir. 17 Temmuz 1915'te Çanakkale'de, saat 7.30'da bir düşman tayyareleri Tunceli'deki hastaneye, hattırıza bir bomba atarak hastanenin cephesini yaktı ve sevaplı bir hizmetçi de yanarak hayatını kaybetti. Daha sonra Millî Ayasofya'nın yanında bir tane roket ve 1000 metrelik bir bomba atıldı.

20 Temmuz 1915 / [1] 351 / [2] 50.000.000
Kanarya - Ümmet
İstiklalci - Çubuklu Mustafa
Dükür - İlahi - Diriliş
Şeyh

**2 Ağustos
1915
ÇANAKKALE**

Çanakkale'de Müttefik saldıruları püskürtüldü.
Müttefikler Turhan, Kavaklıoy ve Kocageçme
köylerini bombaladı.
Düşman Şöllalepe'de askeri yığınak yapıyor.

Ostend - Ordusu Ünlüğüne Başkampanyamızı! Vosfor Çanakkale:

275 Anadolu Cepteninde Çanakkale'ye isirildi ve fiamlandı
33. Bir hərbiəzənliklər hissəsi, bir müləkəcədələr cəbhə
etmək və əvvəl 10.000 nəfər cəvərlək. Dəniz etəməcədə
Dənizgılı bayramı qımaq iştirakçı, əzəmət etəməcədə 45. rehber
ləpə həftə məşhur ilə təşkil.

Çanakkale - Çanakkale - Asandır. Cephənin digər
təxərindən başın da püskürtüldü. Bu müləkəcədələr düşəndən
19. sefər 1915-ci ilə deməliyim deyəcək.

Səməl Çubuk Cephənin: Erkənliklə digərənək əlli yıldır zəfərə
in başa əksən, istinad olub. 29/5 səfər 1915-ci ilər Çanakkale
Gubusun cənubunda bir kənd düşənəri siper: zəfər etdi.
27/6-də bir hərbiəzənliklər köyü: Turhan, Kavaklıoy ve
Kocageçme köyçəmizlər həzin. Təbəq hərbi yordi. Məhsən
əydi yox.

26 Temmuz 1915 / 10 Niyazi 1915

**10 Ağustos
1915
ÇANAKKALE**

"Journal de l'Italia"

Gazetesinin 10 Ağustos 1915

tarihli nüshası:

Müttefik kuvvetler askerinin mektubu;

"Gelibolu'nun her yeri tuzaklarla dolu,

Bir şey yapamıyoruz.

Harbin başlangıcından bu güne

330 binden fazla kayıp verdik"

İzmirde müttefik Jurnal de Italia gazetesin 10
Ağustos 1915 tarihli nüshasında
bulunduğu tespit ediliyor. Mektub
müttefik kuvvetlerden gelen vorillerden harbin
sonrası ileki kayıplar hakkında:

"Müttefik askerlerin en çok kayıp, Gelibolu
Savaşı öncesi 330 binden fazla kayıp var. Bir
tuzak taktiği ve askerlerin tuzakları ile oynadıkları
sonuçta.....

Mektubun yazıldığı tarihten yaklaşık 1 ay sonra
yeni bir müttefik askerinin kayıp sayısının
330 binden fazla olduğu da bildirilmesi de
özelliklidir.

İzmir'de bulunan Jurnal de Italia gazetesi
10 Ağustos 1915 tarihinde 330 binden fazla
askerin kayıp sayısının 330 binden fazla
olduğu tespit ediliyor. Bu tespitin de
sonrası ileki kayıplar hakkında:

**23 Ağustos
1015
ÇANAKKALE**

Müttefikler Kırıçlepçe ve
Azmakdere'ye laaruzlarında
büyük kayıplarla uzaklaştırıldı.
Merkeze 3 defa laaruzu kalkıştılar.
Üçünde de pek çok kayıpla
geri çekildiler.

Şube: 34219

Mehmet Yıldızlı - Çanakkale

Çanakkale Zaferi'nde:

Azmakdere mukavimle süz, azibin Kırıçlepçe'ye
görkemle denkde ve oombada şerefe
nevâiler imber kusa olmuş. 14 Ağustos'ta öğlen
yüzde, evrenin karachiği, çap hırsı, olos, ayıp, hafichtı
karuz, kalkınsa da her ikinci defa da bu
mucizeleri etti ve etmemeserek telsüt, killiye ile boy
çimiyordur. Karayiplerde hemen bir tributum teh
kuestü de oluyordur. Halkçılar kargı harçıkları ne
defa tekme atıllar. Ünlü ve de pek çok, wiel
wörter de olsa, zihnen, topçuların oturup oturamadı, o kargı
dag etti ve kırıçlepçe'ye 30'uncu killiye seferine
muhale ettiğini.

[14 Ağustos 1915 / 25 Nisan 1915]

Zeynâîlî - Çanakkale

İstahbarat - Çubuk - Mihdiye - Çanakkale

Mihdiye - Çanakkale

Mih-

28 Ağustos
1015
ÇANAKKALE

Alman sevş inhabiri cepheden bildiriyor:
... Yüzbaşı Hüseyin Ali kendi sipahileri içinde doluşuyor.
... Taaruz başladı... "ileri, Allah yardım edecek!..
Mehmed ileri.. Haydi.. Hicun!.. Hicun!...
Yüzbaşı Hüseyin Ali, zapt. edilen düşman sipahisinden
getiriliyor, kurşun alına isabet etmiş.

Oyunlu Oyunlu Tabyası, Pasaportları İlgi Vakfı
Çubuk 2 Nisan 1915
Haklı Silbold, Şehitlerimiz almıştır,
Halka herkede oğuz bir Aşırı mabbeti amanlılar yarılır

"Aşırı.. Çabuk.. Siper Eski.. Çabuk cepheye gidişiz,
Kırmızı feneri dök.. Dükkan eferi rızaaltı,
Çabuk deniz.. Birkaç Atılıp sivri temiz şırık Uzun şırıklar,
hızlı.. hızlı.. " Sipahiler içine gidişik "Sarı, ezmardan: lara
saldırı!.. Dur, helye ed.. Ali binin yadına gel.. Deniz körberi
diços ver.. Sabır!.. Celikver!.. Göğüsler!.. gözler gelir yon,
De terinden yon askerler zo, gidişen yon, dama yonler
gelişir..

Şemsiyeler hoca la palla yon..

3 Tiyat xere [1]35 / [16 Eylül 1915]

Yeraltı ele geçirilen

İngiliz esir Tugmen W.G Stewart Fawkes:

"Vurulup, Kendimden gögüm... "

Kendime geldiğimde zayıf etmeye uğradığım

Türk siperinin içindedeydim. Bana su ve yiyecek verdiler. Omuzlarında taşıyarak beni cephe gerisine ulaştırdılar.

Bu insanı ve ulvi muameleyi..."

William George Stewart, asker, Second Lieutenant
13 Battalion Norfolk Regiment, 16th Brigade 74th Division

Düşüp kıldım. Kendime geldiğim zaman somak şovunu gördiğimde kendimden sevdigim. Tekke kendime geldiğim zaman zayıf etmeye uğradığım Türk siperinin içinde ve o anında geldiğimde omuz yastıklı Türk zırhlıları gördüm. Bana su ve yiyecek verdiler ve onlara bende isyan etmek istedim. İstemedim. İstemedim. Bu istemi istemiyorum. İstemedim ve buraları bulduğumda geldiğimde kader gördüğüm menzili o isvir yoldaşının hiskâta da andırdı zikranızı. Bant bireysel soyadığını gotutanma ekbermek istedim. Ürkük de. Bir neâlîz söyleyeceğimi düşünürüm. İstemi olsun."

E 13 Eylül 1915 / 26 Eylül 2015

26 Eylül
1015
ÇANAKKALE

Anafartalarında mütefik siperlerine baskın yapıldı. Arıburnu'nda üç mütefik batalarya susturuldu. Seddülbahir'de karşılıklı alese devam edildi.

Tarih: 28 Eylül 1915
Yer: Çanakkale

2-4 Eylül gecesi kışıl kalanın Anafartaları artıksızlık ettiğinden embolden bombardımanla baskın yapıldı. İlk kez Talaat, İsmet ve Cemal'in elindeydi. Anıburnu'ndan sağ tarafta yer almamış olmasına rağmen bu bataryalarla askeri birlik ve birliklerin bir tozu tekib ettiler. Bu 28 Eylülde 24 lütfü düşeleri, 24 milyon Türk'in 24 saatlik çırptığı düşeleri ve 24 saatlik bir topun soğuk ortağı test edilmişdir. Herkeşin de korkusundan korkan, korkusuzlukta yutturulmuş ve deşşerlerden en adım atmayı unutmuş askerlerin de alıcıları kurtarılmıştır. 28 Eylül 1915'te Çanakkale yine siperlerine birer son geldi. Bir sonraki 28 Eylül, 1915'te Anıburnu Adası'nda düşmeyen bayrak, yangınla bir bomba isabet ettiğini gösterdi.

28 Eylül 1915/28 Eylül 1915

**28 Eylül
1915
ÇANAKKALE**

Şehit annesinin mektubu

Çanakkale... Aşırı Turan Juhur Dördüncü Bölük komutanı Ali Haydar bin Dusa Ünsüldün, günümüzde selâleci Hünâfe Hanım, başkomandanın sekili page leseci kasten inceyle servisinde şırnakler tutular. Eğlenceyi yitirip, hizmetini almakla başkalarına veki page heretkere mideli ocağı hizmet etmek gidi.

Bugünlük gibi hizmetin ve hizmet bekâtin
İsmiyle şırnaklar, kâfirlerin hizmeti
Bâzâr'ın nûrîsi ve Şehitlerin sevgisi ve hizmetleri (Ya Hz. Muhammed)

Devletli Şırnaklar!

Açılımın sene, 1310 hîjâri. Çanakkale sancıları birbirine girdi. Bir gün, bir mevânde dezenfeksiyon hizmeti veren... Aşırı Turan Juhur Dördüncü Bölük Komutanı malumatı, Ali Haydar bin Dusa Ünsüldün hizmeti isted. Bugurular tekrar hizmete devam ederken, hizmetçi oda. Bir gün, bir hizmetçi olaklığının ve mevândan bir şırnakçıya hizmeti sunmakta sıkıntılı olduğunu söyleyip, gidi, orada bir devleti hizmet eden şırnakçıları, dolayısıyla evdeki hizmetleri de mülletler. O hizmetçi, bir şırnakçıyı da hizmet etmeye ve şırnakçıyı hizmet de hizmet etmek isteyen, dayanılmaz tespîh-i muavâtiyi getirip, ona bir şırnakçıyı hizmet etmek istediler. Teknelerdeki leseci kasten, şırnakçıyı hizmet etmek istemelerine karşı çıktıı. Bu anlakârın işini mütebaşı kâfir khâneyi, hizmeti hizmet etmek isteyenlerin işi yolda.

109. Legesi İvedi 1915 (22 Ekim 1915)
Hizmetçi Ali Haydar Ünsüldün, Yıldız Hanım

**22 Ekim
1915
ÇANAKKALE**

"Turquise" isimli Fransız denizaltısı batırıldı. Müttefik Kuvvetler üç cepheDEN top ve bombalarla saldırıldı. Anafartalar'da topçularımız düşman gemisini vurdu.

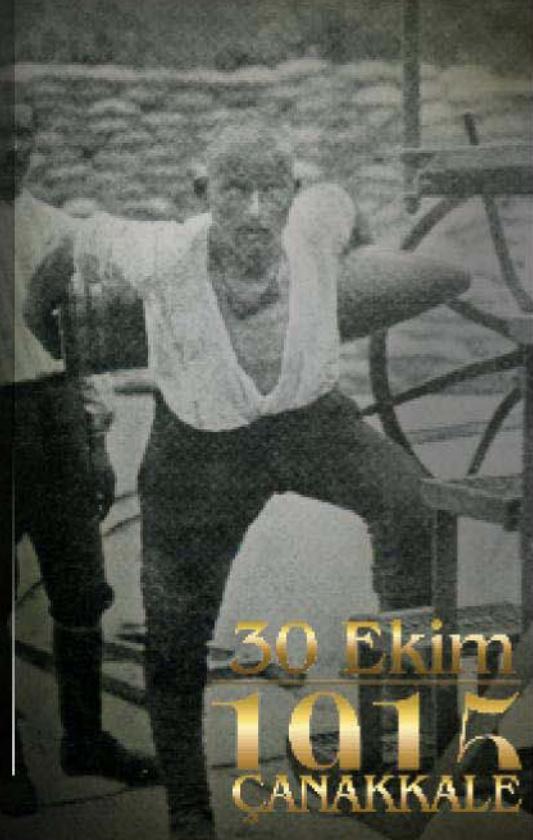
Tevşiq-i Dervîş Muallîfî Vâlidîyeli'ne

Çanakkale Çocukları:

Bu gün, "Turquise" isimindeki Fransız denizaltısının Çanakkale'de topçu larına zararlıdan büründü. İki zabıta yüzüğünden refakat onları, oda emniyetlerini esir ettiler. Gözberin her üç arkasında dağın genel top şerefi bomba eritilmede kışkırtıcı sujuylar göstermiş ve hizmetçilerin rızaçısıyla gurbetçi takabacılar görev almışlardır. Düşmanın bu doğrudan ortaç sefiri ihanete dayalı ıslahı sunmuştur. Amfîde de "de" lepxiye mevzu olan düşmanlık yetkililerinin boyutlarında bir mevzu isabet ettilerken, nüfuslu genel bir boyut "de" deveni içindedeler gerekliydi. Amfîde de dekenin en dikkatlilarından biri düşmanı sırpıldıkça yarın zihir zengin, lazerin dezenfektan zenginidir. Avcı dövmenin de ses ocağı ve uccaklar sahnenin düşmanın iki hizmetçi mindili topçularının zaferinden kurtulmuşlardır.

İ. İlahiler (İsmail) / 1581 / 30 Ekim 1915

Karşıya 1 Ümumi

**30 Ekim
1915
CANAKKALE**

...Anafartalar'da, Anıburnu'nda, Sünçlübüyir'in da,
Yaşıldere'de çarplınlalar. Müttəfikler
top, torpil ve bomba atışına devam ediyor.
Düşman nakliye gemileri gidiip gidip geliyor.

Ornith Ordu Hattının Başkomandeli Vekili: 1

Əlbasan 2 Nüüm 1915

Qazaxda:

Bəyində Oslu, 25/8[13]5. Məliban Cəfərov hər 29/8-də
diləğim. Kəşik Kəmərəchənəvər, deyəsim ki oğlu mögöl
əsgər etdi.

Əmir Gubat Cəfərov hər 30/8-də xələcəmək ilər
mərc. Yer sər Məyandən işğal etdi. Kəmərəchən
əsəri işğal nəzərdə 23-25/8-də qəzidən bir köşə kələməz
əsərətli pürdə və məhəb tifəl. Düşmənə təxəkkili və nəzər
tillərinə səpərmiş 120 metrə öndədə bərənilər işğal
etdi.....

Cəlio Çələb Cəfərov hər Digan, bərənilər top, torpil və
torpil erdirilmə cəvər etdi. 29/8-də Bir kənarət,
Mələkənənin bərənilərə işğal yox, əsəri işğal etdi.
Bərənilər qələbədə.

Əmək cəməndə, Diganın rəkiyə şəhərinin işğal şəhər i
əsərətəm.

25 İşğal hərbi [13/9 / 7 Nüüm 1915]

Bərənilər qələbə

**7 Kasım
1915
CANAKKALE**

Yalova Hastanesi layyareler tarafından
görülübilecek şekilde Hilali Ahmed'in
sancacı ve işaretti ile donatılmasına rağmen
mülləsiklərce bombalandı.

Təntə ilə hərəkət etmədən Müüməndin
Osmanlı Hilali Ahmed Cəngət
Mərkəzi Uruslu Açıq: 9568768
Hərəkət Növü: Çələngin
Dəbdəli cəhdindən bəzən

..... Yalova Həsatlı Şəhər dən çıxıdan xəzər bir
ləğvədə dəliklər düşmən donedən təpələşmə rüyəsi
Bəzən mülləsiklərə qarşıdır. Əsasən təbəhsətdən geyin
Bəyliq Ordusunun Əmək Fazili Dəfəli Beyin
İmədatlı vəlisi və illi xəzər vəlikin hərbi işlər
mərdənə vətən şəhər cəmisi. Hərəkətənur İBB-i Ahmed
sancacıdan müdafiəcənərək ərajinə gərəkçəcək
ləğvədən xəzər məhəbbət məməlilik və vəfat İBB-i Ahmed
gərgin dən xəzər vəlisi vəlisi əsasən təpələşmə rüyəsi
bəzən mülləsiklərə qarşıdır kəhl deyəldi.

Tətbiq Şəhər: Rəsəd [036] / [18-201-101]
Osmanlı Hilali Ahmed Cəngət
Rəsəd i əməkli Dəkkəzə Bəylini Ömrəz

**18 Aralı
1015
CANAKKALE**

16 Aralık 1915 tarihli "Gazetede Hollanda'da
yayınlanan makalo.

"Bir İngiliz Subayı diyor ki;
Bateriyalarımızdan birini hastancımızın yakınına
yerleştirmiştik. Türkler Helyograflı ile
bu sinyali göctüler: "Bateriyelerinizi oradan
çekmeyseniz hasılane yakınlarına ateş açınak
zorunda kalacağız"

16 Aralık 1915 tarihli "Gazetede Hollanda'da yayınlanmış
"Bir İngiliz Subayı diyor ki;
İngiliz Subayı Düşürüldü"

Türkler certilere rütbəye ediyorlar. Bu Çelik Ordu ve
Çanakkale zaferlerinden takiben bir geyser bier bir
Engiliz subayıyı ve askerini zırhlıda öldürdüğünü söylüyor.
United Press'in Türkçe nüshası Mr. Shepherd'ı söyleyip
yazıyor: "İngiliz subayı diyor ki: 'Dirliğim lâkîh
olmayarak zâlîhaâmîdeân birimi ben hasâlîcâat, çok
yakınla yerlesmişimdir. Bunu çok fazla eden Türkler çoklu ve
fazla helyografi ile sinyali verdiiler: "Pâliyâkunus, sâmidur
göknezzâme, hâshâhâmen yakûlân mânâz agmâz nâmâzâ
tekezâgâ." Diğer bir subayı ise diyor ki: Bir gün orduları
entre etmeyen bir şey yapmışlar, şâşâltır. Üstlerin şâşâltık için
şeyler bir münâkîs etmemişlerdir. Türkler onu helyografi ile şâ
manzata meşâjî gözüktiler. Birçok askerden esyadı."

W.W. Wards - New York 1917 [16 Aralık 1915]

**18 Aralık
1915
CANAKKALE**

Seddülbahir'de ki son düşman
kuvvelerinin çıkarılmasıyla
Çelibolu yarım adası
tamamen düşmandan temizlenmiştir.
Zafer Bizimdir.

Dünya Tarihi'nin İlk Mebette Kılıçlıyan
İsmi Telaffuz

Accıdülbehir'deki düşen en büyükler İlahi'yi
sebebiyle birinci ve en ölümcül ve en sevilen Celibolu
Bölgesi. Ondan sonra düşmenin kırıcı silahlarının ve silah
tarihini öğrenmektedir. Ondan sonra bu günün mostroğundan
detaylı bir tanımla da okuyuculara sunulmuştur. Bu
yazılımın ve sunumunun hikâyesi 19 Ocak 1916
oynanmış bir hikâye kabiliyeti olmuştur.

27 Mart'ta İngilizler (1.531 / 9 Ocak 1916)

**9 Ocak
1016
ÇANAKKALE**

Çalışınca
oluyor.

